

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

Hebdomadaire catalan

Portantveu de Solidaritat Catalana

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Roquelaine, 25 Tél. 229-83

C.C.P. Toulouse 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

L'AGITACIO monàrquica

ALGUNES agències de premsa tornen a remoure aquests dies la qüestió de les suposades pretensions de l'ex-infant Joan III a la corona d'Espanya. Hom anuncia la imminent publicació d'un manifest del susdit pretendent adreçat al país i l'arribada a Londres del príncep March i del senyor Gil Robles, cap de la C.E.D.A., al qual es presenta ara com a líder dels monàrquics espanyols.

El pretexte patriòtic dels monàrquics per a la present agitació és l'atac a Franco per la seva permanència al poder després dels acord polítics de la conferència de Yalta en virtut dels quals Espanya quedarà exclosa de la reunió internacional de San Francisco de Califòrnia si segueix mantenint-se al govern el règim de dictadura nazi anomenat « falangisme », presidit per Franco.

Els monàrquics pretenen convèncer els aliats de l'esperit democràtic del pretendent a la corona espanyola assegurant que aquest no posarà els peus al país sense que el poble no hagi demostrat abans la seva adhesió al candidat borbònic per mitjà d'un plebiscit dut a terme amb totes les garanties democràtiques. En el manifest monàrquic que preparen a Londres En March, Gil Robles i el Duc d'Alba, s'afegirà probablement que l'ex-infant Don Joan vol ésser l'home de la pau interior i que la seva ascensió al tron espanyol garantirà al país una era de concòrdia i de felicitat.

No creiem que les Nacions Unides es deixin impressionar per aquestes maniobres desesperades dels monàrquics tendint a restablir la corona sobre les ruïnes del franquisme ni creiem que el poble espanyol es deixés sorprendre per qualsevulla combinació de darrera hora encaminada a disfressar el franquisme amb un copete i una corona.

Ni els aliats, ni el poble, ni l'opinió mundial no han oblidat que els monàrquics foren el suport fonamental de Franco i Sanjurjo durant la rebel·lió franquista. Ni han oblidat que finançaren el « glorioso movimiento » falangista ; ni han oblidat que s'incorporaren al partit de Franco i que han fet constant i fervorós acatament al « caudillo ». Com no han oblidat que el pretendent borbònic del futur i imminent manifest democràtic oferi els seus serveis a Franco per anar a combatre, a primera línia, contra el poble que defensava la democràcia i la llibertat sota la bandera republicana.

Però l'agitació monàrquica de Londres pot ésser un avis saludable i oportu a les forces republicanes espanyoles de l'exil per tal que no perdin més temps en lluites i desavinences fratricides. A Mèxic, a Londres o a París, les forces democràtiques espanyoles haurien d'arribar a un acord definitiu per a la formació d'un govern republicà que representi tots els partits antifeixistes i que pugui adreçar-se a les Nacions Unides com a govern legal i representació autèntica de la democràcia espanyola.

A TOLOSA

HOMENATGE

a Marcel·li DOMINGO

Amb motiu de complir-se el sisè aniversari de la mort de Marcel·li Domingo, « Izquierda Republicana » organitza els següents actes a la memòria d'aquest gran republicà mort a l'exili.

El dia 2 de Març, a les tres de la tarda, visita a la tomba on hi reposa l'inoblidable patriota, en el cementiri de Terre Cabade. En aquest acte hi parlaran un delegat de l'Agrupació d'Amics de Marcel·li Domingo i el Sr Juli Juste, ex-ministre, diputat i president d'« Izquierda Republicana », a França.

El dia 4 de Març, a les 10 del matí, a la sala d'actes del Conservatori, solenne sessió commemorativa en la que hi parlaran : el Dr. Martí Feced, pel Partit Federal ; Ramon Nogués, diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya ; Mariano Joven, diputat de « Izquierda Republicana » ; Ricard Gasset, diputat de « Unión Republicana ». Presidirà l'acte el Sr. Juli Juste.

A aquests actes hi són invitats tots els republicans exiliats.

1845-1945

JACINT VERDAGUER

El dia 17 d'abril del 1845 naixia a Foquerles Jacint Verdaguier. La llengua catalana, desvetllada per l'Oda de l'Aribau i que poc a poc reprèn, sota l'impuls dels Rubio i Ors i els Aguiló, la seva categoria d'instrument literari i cultural, va esdevenir, a les mans del poeta de « L'Atlàntida » una eina prodigiosa, apta per a forjar epopeies com per a cisellar idil·lis. Mai, d'ençà de Ramon Llull, el sentiment religiós no havia donat en català tan altes creacions. Mai la inspiració patriòtica, nascuda del contacte amb la terra i amb les seves legendes, amb la història i amb el paisatge, no havia florit en tan belles pàgines a Catalunya. Amb Jacint Verdaguier, l'idioma català s'afegia universal, i el nom del modest capella vingut de la pagesia vigatana era digne d'ésser posat en les històries literàries al costat del de Mistral i de simbolitzar com aquest una tan prodigiosa però més duradora renaixença d'una llengua.

« L'Atlàntida », poema èpic ambiciós, que aviat mereixia els honors de la traducció a tots els idiomes europeus ; « Canigó », monument líric a la glòria de Catalunya ; « Idil·lis i Cants Místics », florida de tendresa i de gràcia entorn dels grans temes de la pietat ; « Pàtria », « Flors del Calvari », Montserrat ; « Dietari d'un Peregrí a Terra Santa », els llibres de poeta són altres tants títols d'honor de la literatura catalana. Aquell home sortit del poble sabé ésser fidel al poble, i a popularitat de Mossèn Cinto Fort i immediata i resta encara ben viva dintre el cor de tots els catalans, per damunt de modes i d'escoles. La seva prosa és admirada com un model d'expressiva claredat ; la seva poesia s'ha incorporat, lligada a melodies punyents o per la sola força de la seva inspiració, al patrimoni de la lírica popular.

Els catalans no podem deixar passar desapercebuda aquesta data del centenari de Jacint Verdaguier. A Catalunya, la commemoració

hauria de ser oficial i popular alhora, si no s'hagués escaigut en aquests anys trau-balsats. Els catalans hauríem anat en peregrinatge al Mas de Can Tona, a Folgueroles, i al davant de la roca que protegeix, a Montjuïc, la tomba del poeta. Ara, les circumstàncies doloroses que vivim ens duen aquest centenari en un moment que la llengua catalana es veu prosaïtzada, sol nacional i que una gran part dels catalans est troben escampats arreu del món. Potser els actuals governants espanyols es creguin també obligats a commemorar, mal sigui disfressant-ne l'accent i el significat, l'obra del nostre gran líric. Tanmateix, és catalans que correspon de dir, onsevulla que es trobin, l'ur admiració i l'agraïment envers l'home que sabé expressar el seu geni poètic en la llengua negligida dels Lull i els March.

I més correspon encara aquest deure als que ens trobem a França : el Canigó, que inspirava el poema de Verdaguier, s'aixeca en territori francès, en aquest bosc de Catalunya que és Rosselló, i el cantor de l'Atlàntida és també el traductor del Nerc i de Mistral. Confiem que en aquesta commemoració, empenya pels catalans d'ençà i d'enllà de les lberes, ens voldran acompanyar els poetes de llengua d'oc i també els de llengua francesa. A tots adreçem una cordial invitació per que ens facin l'honor de dur-nos llur assistència. La Comissió Organitzadora as-

pira a fer efectiva aquesta commemoració a la qual, estem segurs que tots els catalans que són a França voldran sumar-se. Tenim en projecte celebrar actes solemnes d'homenatge a Jacint Verdaguier a París i a les principals ciutats de Migdia de França, i també festes de caràcter més popular, en es quals sigui interpretada l'obra del nostre gran poeta i la dels músics que han trobat en els seus versos una font d'inspiració. Creiem que arreu on es trobi un nucli suficient de catalans la commemoració ha de revestir aquest doble caràcter acadèmic i popular, que serveixi per fer conèixer al poble francès la nostra poesia i la nostra música, genuïnes expressions de la nostra fessomia nacional. I aspirem donar a tots aquests actes del centenari el to i l'elevació dignes de Jacint Verdaguier i de Catalunya.

Per donar una major difusió a l'obra verdaguieriana i fer conèixer la figura del poeta hi ha també en preparació l'edició d'un volum que contendrà, ultra una antologia de Jacint Verdaguier, un recull de treballs biogràfics i d'estudis crítics, homenatge dels intel·lectuals catalans al genial sacerdot de Folgueroles. Des d'ara resta oberta a tots els setmanaris i entitats catalanes de França la subscripció a aquest llibre per tal que el seu tiratge pugui ésser més extens i el seu preu a l'abast de tothom.

Segueix pag. 2

Missatge als Catalans montalbanesos

per Dr. ènec de Bellmunt

Diumenge passat, amb l'amable complicitat dels nostres amics el poeta Enric Bruiat i l'escriptor Baptista Xuriguera, varem anar a saludar els nostres compatriotes de Montauban, reunits en un Casa Català on s'apleguen fraternalment els exiliats catalans de tots els marçs. Mentre el president del Casal presentava el conferenciant en aquells termes alagadors i generalment ininteressats que la cortesia i l'amistat imposen, el nostre pensament repassava la història política de la Catalunya contemporània i en treia conseqüències al·lucinatòries. Davant l'aquell públic ple de cares conegudes, de patriotes catalans que coneixiem tota Catalunya, varem tenir la revelació miraculosa del drama nacional català i de la missió històrica encomanada als catalanistes.

Durant vint anys hem predicat per totes les contrades de Catalunya no solament l'amor a la pàtria, sino l'amor a aquells ideals de llibertat sense els quals la pàtria no forà possible. A cada contrada, a cada poble, a cada llogarret, un nucli de patriotes aixecava la bandera nacio-

nalista i es convertia en el focar entusiasta de l'apostolat patriòtic. La bandera catalana que enarbolaven cobria les institucions populars que propagaven els nostres ideals i els mateixos patriotes que sostenien l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, sostenien « Nostra Parla », la Biblioteca Popular, el Casal Sardanista i el Centre Català de la vila. Més tard a aquell ideal romàntic de la pàtria oprimida s'hi afegí la inquietud democràtica, l'amor a la llibertat i el neguit per la justícia i per la igualtat. Davant una monarquia espanyola decadent, anti-catalana i autàrquica, s'aixecava l'esperança d'una República democràtica comprensiva i liberal que reconeixeria a la nostra terra els seus drets sagrats a la llibertat. I aleshores aquells nuclis de catalanistes romàntics i abstractes que fundaren la Protectora i el Casal Nacionalista Català, crearen els Centres d'Esquerra, els d'Acció Catalana Republicana, els de la Unió Socialista o els del Bloc Obrer i Camperol.

Segueix pag. 2

El President de la Generalitat A PARIS

Dijous arribà a París, procedent del Migdia de França, el President de la Generalitat de Catalunya, Honorable Sr. Josep Irla. Sabem que immediatament després de la seva arribada a la capital va rebre la visita d'algunes personalitats destacades de la política catalana i que en els dies que es proposa d'estar a París canviará impressions amb els representants dels partits i organitzacions de Catalunya sobre els principals problemes del moment.

PROVERBI

Quant la barba del teu vei vegis pelar...